

Johannes Værges prædiken 1. søndag efter trinitatis

Taler

Johannes Værge
Sognepræst og forfatter

Dato

29. maj 2005

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekster**

Esajas' Bog kapitel 58, vers 5-12
Lukasevangeliet kapitel 16, vers 19-31

Salmer

Nu titte til hinanden de favre blomster små
Fyldt af glæde over livets under
Sov sødt, barnlille, vers 1-2
Kærlighed er livets kilde

—

O, kommer hid dog til Guds Søn
Kærligheds og sandheds Ånd
Jesus, at du blev min broder, vers 6
Solen stråler over vang

1

Lazarus og den rige mand

5

*Hellige Gud, himmelske Far! Du som elskede os først, hjælp os at lade din
lysfyldte kærlighed strømme videre imellem os, ud i den menneskeverden, som
tørster efter kærlighed, barmhjertighed. Amen.*

Den fattige mand døde, hørte vi. Lazarus. Og også den rige mand døde og blev begravet.

10

Hvad sker der med os, når vi dør? Det kan vi ikke tale om på anden måde end i billeder. Billedsprog. Lignelsen her fra Lukasevangeliet gør det på én måde. Men der er i Bibelen og i den kristne tradition flere andre billedlige udtryk om det, der ligger på den anden side af døden, på den anden side af det, vi *kender*.

15

I døden forlader vi det kendte og begrænsede, står over for det ukendte og ubegrænsede – evige. Træder ind i en virkelighed i en anden dimension, med andre lovmæssigheder; derfor kommer vores sprog til kort; vi kan kun *nærme os* den virkelighed i billedsprog, hvor ét billede må suppleres af andre.

20

Fornylig havde jeg en begravelse, hvor vi sang Grundtvigs ”At sige verden ret farvel”, og da var der en særlig formulering, som jeg nok havde været med til at synge før, men som nu ved min forberedelse slog mig næsten som en
25 åbenbaring. – I den salme mærker man, at Grundtvig ikke er ven med døden; han taler om dødens istap-hånd, der bortvifter hjertets varme, og han gruer for graven, *mørket*. Men han husker sig selv på, at Jesus er den, der bedst kender ”den bitre død”, og han siger i bøn til Jesus, med tanke på gravens mørke: ”Omstrål mig, så jeg glemmer den”.

30 Omstrål mig, ja. Det var dén formulering, der slog mig. Kan det overhovedet siges bedre, hvad det kristne håb er over for døden? – udtrykt i bønne: Omstrål mig i min død, iklæd mig lyset fra dig. Kristuslyset.

35 Der er som nævnt meget ukendt ved mødet med døden. Men jeg er overbevist om, at *dette* står fast: I døden møder vi Kristus. Og hvis der – hvad jeg godt kan forestille mig – er en slags *vej* at gå dér, vil det være i følgeskab med ham. I hans lys – og på den måde i dette fremmede alligevel noget, vi har mulighed for at kende: Det lys der fik folk i hans samtid til at undre sig, når han talte; det kaldte
40 nyt, stærkt håb frem, rejste forslæde og kuede op, brød mørkets og dødens magt. Et lys af en anden verden. – Her på jorden har ethvert lys sin tid og sin målbare rækkevidde. I ham et lys af en anden, større, gavmildere verden.

45 For mig – for tiden i hvert fald – er der altså ét billede, der taler stærkere i forhold til mødet med døden end de andre: Omstrål mig. Bønnen om, at Kristus-lyset, en barmhjertig lysfyldthed må lægge sig om mig.

Lyset i forbindelse med døden ... Tænk også på, hvordan vi i kirken særligt til Allehelgen synger om de afdøde i Guds virkelighed, visionen af det himmelske:
50 ”Den store, *hvide* flok vi se” – men først og sidst minder lysomstrålingsbilledet mig om dåben: Er det ikke også dér, det sker – en barmhjertig lysfyldthed lægger sig om den døbt, i dåben en lysiklædning, som vi ganske vist kan forsømme at tage vare på og overse, men i troen kaldes den frem igen, igen og igen; den kan aktiveres på ny. – Den gamle skik med hvid dåbskjole afspejler også den tanke –
55 ikke at dåbskjolen i sig selv gør fra eller til, dåben er lige god med eller uden, blot det at hvidheden kan være et hjælpende vink til troen på, hvad der sker i dåben: Vi iklædes lys, himmelsk lys. Og netop i forbindelse med barkedåben bliver det klart, at det er et lys, som strømmer ud af en større verden, end den begrænsede

60 virkelighed, som vi behersker, strømmer ud af en guddommelig, evig kærlighed.

Sådan er det i det hele taget, når Det Ny Testamente taler om lys: Ordet lys og ordet kærlighed er intimt forbundne: ”Kærlighed er lysets kilde”, sang vi. Og i epistlen til i dag fra 1. Johannesbrev: ”Gud er kærlighed”. Tidligere i skriftet
65 sammenfattes tankegangen i et andet, markant udsagn: ”Gud er lys”. Lysfyldt kærlighed, kærlighedsfyldt lys – det er det, der er samlet i Kristus.

I denne forbindelse er der en af fortællingerne om Jesus, der særligt bidrager til forståelsen. Det er forklarelsen på bjerget, jeg tænker på. Jesus har taget tre af
70 sine nærmeste disciple med op på et bjerg, og der forvandles han for øjnene af dem, og evangelisterne kæmper tydeligvis med, hvordan de skal beskrive denne meget mærkelige hændelse – hvad det er, der sker med Jesus. Men det drejer sig om lys, en hvidhed hvidere end nogen jordisk hvidhed. En udståling som fra den hellige Guds ansigt. En åbenbaring af, hvad det er, Jesus har med sig ind i
75 det jordiske: En himmelsk lysfyldthed. Et lys, han både bringer og selv *er*. Og den jordiske tidsdimension er sat ud af kraft: Disciplene ser Jesus tale med de for længst afdøde Abraham og Elias.

Også i sammenhæng med denne mærkelige hændelse kan vi se forbindelsen
80 mellem lys og kærlighed: Disciplen Peter vil gerne forblive i denne bjergtopoplevelse, lyset; men Jesus bliver straks igen som et almindeligt menneske at se til og tager disciplene med ned i dalen, direkte ind dér, hvor mennesker lider – det er dér, lysets magt skal sættes ind: den helbredende kærlighed. Lys og kærlighed som to sider af samme sag.

85

Ja, nu fik jeg lige nævnt Abraham, og lad os så vende tilbage til fortællingen om den fattige Lazarus og den rige mand.

Lazarus bliver bragt til *Abrahams skød*, som det blev udtrykt. Han bliver bragt
90 dertil af *engle*, står der. Et udtryk for, at vi her ikke længere befinder os i de jordiske dimensioner; det er ikke et *sted* i vores jordiske forstand, snarere billede på en helbredende, trøstende, kærlig dybde i vores virkelighed, som ikke menneskelige, men guddommelige kræfter åbner adgang til. Den fattige mand hedder Lazarus – det betyder *Gud hjælper*. Han er billede på det menneske, der
95 er overladt til Gud.

Men hvorfor så *Abrahams skød*? I jødedommen – og for den sags skyld også i

100 Det Ny Testamente, hos Paulus – står Abraham som billede på troen. ”Troens fader”. Billede på det menneske, der forlader det hjemlige og kendte i tillid til, at Gud vil være med ham i det ukendte og fremmede. Ikke så sært, at Abraham bruges til at anskueliggøre tilliden til Guds magt på den anden side af det kendte, i døden.

105 Hvad vil det så sige at blive båret *til Abrahams skød*? Det vil sige at være nådigt forenet med den guddomsmagt, der *bærer igennem*.

I en anden sammenhæng siger Jesus, at *salige er de fattige*. Som fx Lazarus. De udstødte og hjælpeløse er omstrålede af Guds kærlighedslys.

110 Ikke at det er ønskværdigt at være fattig, overladt til sig selv, hjælpeløs. Naturligvis er det ikke noget, vi skal ønske for nogen. Men ordene er udtryk for, at de fattige og hjælpeløse sidst af alle er glemt af Gud. De er skjult forbundne med Gud, skjult omstrålede.

115 Og derved viser det sig, at vel kan vi tale om evigheden hos Gud efter døden – og så handler det dybest set også om noget *nu*. Det, der sker nu, mens vi lever mellem hinanden – og at det er dét, vi først og fremmest må have vores opmærksomhed på.

120 Også den rige mands tilstand i nød efter døden er et billede, der skal få os til at tænke på *nu*. Vi skal ikke læse fortællingen som en realistisk rapport i moderne forstand om, hvordan omstændighederne i dødsriget. Pointen er, at vi i lignelsens billede af den rige mands tilstand ser et menneske, som i døden er blevet afsløret som den, der hele tiden har været den i særlig forstand fattige.

130 Nu er det den ”rige” mand, der beder Lazarus om at hjælpe sig, og pointen er: Opdag din egen fattigdom noget før, opdag muligheden for at få hjælp fra en som Lazarus i tide! Han har ikke set Lazarus før, ikke ladet sit eget og Lazarus’ liv have med hinanden at gøre. Så se dit medmenneske, mens tid er; opdag, at Lazarus har noget at give og bevirke, som denne rige mand manglede.

135 Den rige mand havde, hørte vi, iklædt sig purpur og fint linnede, daglig fest, pomp og pragt. Men *dén* iklædning er intet imod den, som Lazarus har, og den som den rige mand *kunne* have tænkt på, kunne have taget imod: Lysfyldthed fra Gud.

I læsningen fra profeten Esajas Bog, den vi hørte fra alteret, lød Herrens ord
140 gennem profeten: Tror I, jeg ønsker den faste, hvor I udmarver og plager jeres
legeme, hænger med hovedet, ligger i sæk og aske? Nej, den slags
fromhedsforsøg, askese, kan blot være en anden måde at lade sig ikklæde noget
menneskeskabt på. Noget man tager på for at være noget. I virkeligheden i slægt
145 med det, den rige mand gjorde: Som han ikklædte sig jordisk pragt, ikklæder
asketen sig det modsatte. Og begge måder kommer let til at spærre for det
egentlige: modtageligheden i forhold til Gud, forbindelsen til det, der får det til
at lyse: ”Hvis du fjerner åget / og holder op med at pege fingre og tale ondt, /
rækker den sultne dit brød / og mætter den forkuede, / så skal dit lys bryde frem
i mørket / og dit mulm blive til højlys dag.”

150 Det, der lyser og bærer i et menneskes liv, er ikke den jordiske ikklædning – hvor
skinnende flot den end kan tage sig ud, som hos den rige, eller hvor
demonstrativt ikke-skinende den kan være som hos asketen. I stedet er det
vores vekselvirkning, det gælder om – udvekslingen med Gud og med hinanden.
155 At vi erkender ikklædningen *fra Gud*: Guds lysfyldte kærlighed, den vi er døbt til
at lade omstråle os - - at vi lader den virke frit i vores liv med hinanden, lader den
forplante sig imellem os, fordi vi *ser* hinanden i tide.

160 ”Så skal dit lys bryde frem i mørket.” Det lys, du allerede skjult er ikklædt, skjult
er omstrålet af.

Kilde

Manuskript taget fra www.sktlukaskirke.dk med tilladelse fra udgiver og taler.

165 **Kildetype**
Digitalt manuskript

Tags

1. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

170 <https://www.dansketaler.dk/tale/johannes-vaerges-praediken-1-sondag-efter-trinitatis>

175